

Rácsok és tapéták

Beszélgetés Koncz András festőművésszel

DESSEWFFY ZSUZSA

Egy 40 éve készült fotó van a kezemben. Számomra ismeretlen a helyszín, a hallgatóság és az a hosszú hajú fiatalember, aki felolvas a többieknek.

KONCZ ANDRÁS: Ez a fickó én vagyok 1976-ban, a Rózsa Presszóban. Ez a hely közel volt a főiskolához, ott találkoztak az új avantgárd csoporthoz tartozó fiatal művészek, amelynek az alapító tagjai között voltam én is. A Rózsa kör nem egy zárt közösség volt, ezért mindenki jöhetett, aki csatlakozni akart. Sokszor úgy neveztek bennünket, hogy Erdély Miklós óvodája. Erről persze szó sem volt. Mindenki egyéniség volt, és a konceptuális művészet kérdéseivel foglalkozott. Élveztük, hogy ott lehetünk, ahol valami radikálisan új dolog születik a hazai képzőművészetben.

Ahogy én emlékszem, a 70-es években a kultúrpolitika nem igazán örült az ilyen csoportosulásoknak.

K. A.: Szerintem semmilyen csoportosulásnak sem örültek. Tudtuk, hogy mindenkit figyelt valaki, és ha mondunk valami nem megfelelőt, annak következménye lesz. Engem például minden magyarázat nélkül

kirúgtak a Képzőművészeti Főiskoláról. Másfél év után ugyanilyen váratlanul újra felvettek. Éltem az életemet, dolgoztam, és több csoportos kiállításon is részt vettem a Rózsa Presszóban, a Fiala Művészek Klubjában és a Józsefvárosi Galériában.

A 80-as évek elején radikálisan szakítottál a konceptuális művészettel.

K. A.: Az első önálló kiállítással búcsúztam a konceptuális művészettől 1982-ben. A „megnyitó” egy performansz volt, ahol tíz barátom tíz Polaroid-géppel rögzítette az ott folyó eseményt. Az így elkészült száz fotót felragasztottuk egy alapra, és ez lett maga a „mű”, amivel lezártam tekintetem az 1976 és 1982 közé tehető időszakot.

Hogyan folytattad?

K. A.: A 80-as évek elején elkezdtem posztmodern képeket festeni, aminek természetesen voltak nemzetközi előzményei. Mi, a hazai „új festészet” művészei a Rabinext csoporthoz tartoztunk. Dolgoztunk, és vártuk a csodát, hogy itthon is megszületik egy olyan gyűjtőkör, akik vásárolnak

KONCZ ANDRÁS

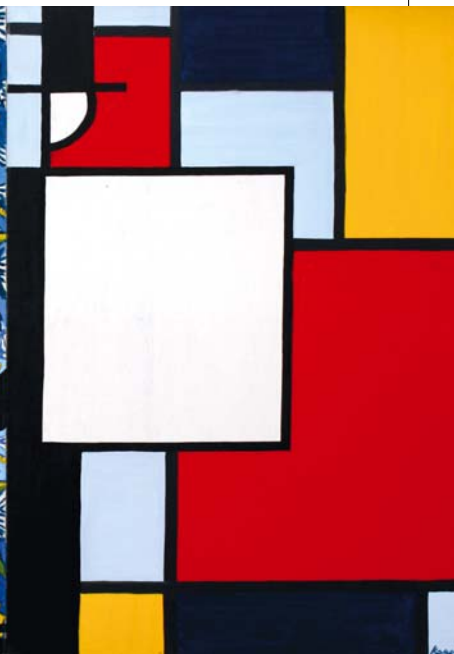
KONCZ ANDRÁS:

Harminc éves az örökkévalóság,
2006, olaj, vászon, fotó

tőlünk. Néhány progresszív intézményen kívül ugyanis nem volt más érdeklődő. Érdekes, hogy pár hete vásárolt tőlem egy gyűjtő a korai munkáimból. Akkoriban hiába vártam erre. De ismered azt a mondást, hogy „ha egy ajtó becsukódik, kinyílik egy ablak”? A nyitott ablak Európa volt. Lehetett utazni, kaptunk ösztöndíjat, és részt vettünk külföldi kiállításokon. Éltem Rómában, dolgoztam Németországban. Kiállításom volt Miami-ban, Szöulban és a New York-i Civic Centerben, ahol tizenkilencünk közül csak tőlem meg Fehér Lacitól vásároltak képet. Számomra lényeges volt, hogy megtanultam globálisan látni a világot, megismertem az egyetemes európai kultúrát. Ezért festettem a képeimbe a nagy elődök, Picasso, Mondrian, El Greco, Duchamp motívumait. Így értem el, hogy a múlt, a jelen és a jövő is szerepeljen egy művön belül. A kultúra folyamatosságára akartam felhívni a figyelmet.

Mit jelent a rácsos elötér és a tapétaminta a festményeiden?

K. A.: A rács azt jelzi, hogy jelen vagyok. A környezet és a motívum viszonyát érzékelteti. Olyan, mint a filmnél a szubjektív kamera: egy rácson keresztül nézem a műtárgyat, az eseményt. A barokk tapétamintának nemcsak esztétikai küldetése van, hanem hogy a lényeg a fókuszban legyen, és leváljon a környezetről.

KONCZ ANDRÁS:
A tapéta ellenáll a konstruktivizmusnak, 2003, olaj, vászon

Évekig kényszerpihenőn voltál.

K. A.: 1992-ben két agyműtéten estem át, és több mint hat hónapig voltam kórházban. Majdnem meghaltam. Négy-öt évig nem vettem ecsetet a kezembe, és csak álmaimban festettem.

KONCZ ANDRÁS:
Koncz beszélget Mondriannel

Milyen terveid vannak idén?

K. A.: Munka, munka... Idén több kiállításom is lesz. Az egyik egy nagyobb magángalériában, ahol közel ötven műtárggyal találkozhatnak a látogatók.

KONCZ ANDRÁS:
Mulasics és Koncz beszélget, 2006, olaj, vászon

A 80-as éveknek nagy veszteségei is voltak. Olyan művészek, barátok haltak meg, mint Hajjas Tibor (Biki), Bódy Gábor, Erdély Miklós. Elvesztésük fájdalmas volt. Ezért kezdtem foglalkozni a lét és a nemlét kérdésével. Hirtelen mindent ki akartam festeni magamból, ami a tudatom mélyén volt. A kételyeimet, a gondolataimat, a vágyaimat.

Képeiden fontos szerepet játszik az erotika. Ez az erotika azonban sajátos és egyedi. Hideg, fájó, mégis szenvedélyes, de egyúttal személytelen. Mióta izgat téged, hogy mitől férfi a férfi, és mitől nő a nő?

K. A.: 1975-ben készítettem az *Önarckép* című fotómat. Sem nő, sem férfi nem vagyok rajta. Miért? Elsősorban magamat akartam megfejteni. Tudni azt, hogy mi a különbség a férfisság és a nőiség között. Itt a fejem fölött ezen a képen már hárman vagyunk. Mind én vagyok, különböző évjáratban. Ez már nem a keresés, hanem az összegezés ideje.

